

## **ZIENSWIJZE WATERSCHAPPEN OP WET DUURZAME AANPAK STIKSTOF (35 444) EN WIJZIGING VAN DE WET NATUURBESCHERMING EN DE OMGEVINGSWET (STIKSTOFREDUCTIE EN NATUURVERBETERING, 35 600)**

De leden van de Commissie Landbouw, Natuurbeheer en Visserij kunnen op 9 november inbreng leveren op bovengenoemde wetsvoorstellen. De waterschappen geven u graag enkele aandachtspunten mee.

De waterschappen onderschrijven de noodzaak van het terugdringen van de stikstofdepositie omwille van het belang van een gezonde leefomgeving. Als waterbeheerders werken wij dag in dag uit aan deze leefomgeving. Dit werk wordt door de stikstofproblematiek voor een belangrijk deel belemmerd. Denk hierbij aan grote waterveiligheidsprojecten maar ook aan bijvoorbeeld de ombouw van een rioolwaterzuivering om energie- en grondstoffen terug te winnen uit afvalwater of werk ten behoeve van klimaatadaptatie. Wij realiseren ons dat deze ontwikkelingen alleen doorgang kunnen vinden als de stikstofuitstoot daalt en de natuur zich kan herstellen volgens de instandhoudingsdoelen voor de Natura2000 gebieden. Onze inbreng is daarom gedurende de afgelopen maanden steeds gericht geweest op de robuustheid van de oplossingen: emissies naar beneden, natuur verbeteren. Daarbij vinden wij dat ontwikkelingen die van belang zijn voor onze veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid, sowieso door moeten kunnen gaan. Door die bril hebben wij beide wetten dan ook beoordeeld.

### Inhoudelijke inbreng op beide wetten:

1. Beide wetsvoorstellen voorzien in een vrijstelling voor de gehele bouwsector. In het initiatiefwetsvoorstel van GroenLinks wordt deze vrijstelling geregeld via een positieflijst, terwijl in het kabinetsvoorstel de vrijstelling voortvloeit uit de tijdelijkheid van de stikstofdepositie. Beide voorstellen bieden soelaas voor de nationale belangen op het gebied van veiligheid, klimaatadaptatie, huisvesting en verduurzaming. Wij vragen ons af in hoeverre een positieflijst juridisch houdbaar is. De voorwaarde van een tijdelijke stikstofdepositie biedt naar onze mening een betere grondslag, mits de robuustheid van de natuurherstelmaatregelen voldoende is geborgd, en voor zover de grondweg- en waterbouw in de bouwdefinitie is meegenomen. Wij hebben begrepen dat de minister per AmvB heeft geregeld dat met 'de bouw' ook de grondweg- en waterbouw wordt bedoeld, en daarmee kunnen de waterschappen uit de voeten.
2. De robuustheid van de voorgestelde maatregelen: in het kabinetsvoorstel is een uitvoeringsverplichting opgenomen om de benodigde borging van de maatregelen te realiseren. Dat juichen wij toe. De uitvoeringsverplichting bindt echter het rijk, terwijl de uitvoering van de maatregelen op provinciaal niveau moet plaatsvinden. Het is nog de vraag hoe de opgave in de provincies neerslaat en vooral wanneer dat concreet tot maatregelen en resultaten leidt. Wij hebben hier zorgen over. Er wordt weliswaar een monitor ingericht met bijsturing, maar als blijkt dat de instandhoudingsdoelstellingen ondanks alle commitment en monitoring verder uit beeld raken, is het een kwestie van tijd voordat de economische ontwikkelingen – inclusief de bouw – weer stil worden gelegd.

Wij pleiten dan ook voor een stevige regierol van het rijk, waarbij in overleg met de provincies en overige stakeholders de reductieopgaven voor de verschillende gebieden worden geformuleerd en worden vastgelegd. Als onderdeel van deze regierol willen we ook graag aandacht vragen voor het belang van gelijklopende werkwijzen en regels omwille van de projectvoortgang. Het watersysteem houdt immers niet op bij de provinciegrens.

3. De wetsvoorstellen verschillen voor wat betreft de doelstelling. Het kabinetsvoorstel koerst er op dat maximaal 50% van het stikstofgevoelige Natura2000 areaal zich nog boven de kritische waarde bevindt. Dit wordt geborgd door monitoring. Waterschappen hebben hier zorgen over. Monitoring en eventuele bijsturing zijn belangrijk, maar leiden niet tot een verhoging van de doelstelling. Bijsturing leidt hooguit tot het bijstellen van de *tussentijdse* doelstelling. En dat terwijl niet zeker is dat de natuur bij het kabinetsvoorstel tijdig de wettelijk vastgelegde staat van instandhouding zal bereiken. We betwijfelen dan ook in hoeverre deze doelstelling voldoende ruimte zal bieden voor alleen al de hoogstnoodzakelijke economische ontwikkelingen.

Het wetsvoorstel van GroenLinks streeft naar 100% herstel in 2040. Deze doelstelling is in lijn met de adviezen van de commissie Remkes en de verplichting tot instandhouding van habitats uit de Europese regelgeving. Deze doelstelling betreft niet een “geen achteruitgang”, maar “een geheel van maatregelen die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding”.

Die verplichting betekent dat de habitats die op enig moment van onvoldoende kwaliteit zijn om populaties van dieren en planten in een gunstige staat van instandhouding te bezorgen, moeten worden verbeterd. De voor 50% “geen achteruitgang”-doelstelling in 2030 van het kabinetsvoorstel, voldoet onvoldoende aan die verplichting.

Dat zal naar alle waarschijnlijkheid betekenen dat een programma, gebaseerd op het kabinetsvoorstel, bij een juridische toets door de rechter uiteindelijk net als de PAS zal sneuvelen. Het voorstel van GroenLinks biedt meer zekerheid dat de ontwikkelruimte ook werkelijk kan worden gerealiseerd. De doelstelling in het kabinetsvoorstel is ingegeven door de gewenste mate van stakeholderbetrokkenheid, wat uiteraard ook een belangrijke factor is. Het is immers hoe dan ook van belang dat er zo snel mogelijk wordt overgegaan tot het werkelijk nemen van maatregelen; zowel bronmaatregelen als concreet natuurherstel.

4. GroenLinks wil de uitstoot van stikstof wettelijk beperken tot 50% reductie in 2030. Dit levert op dat nog maar 26% van het areaal zich in 2030 boven de kritische depositiewaarde bevindt. Uitstootreductie is goed meetbaar en koppelt bovendien het klimaatakkoord aan de stikstofproblematiek. Het lijkt robuuster omdat alleen depositieverlaging door emissiereductie op de lange termijn houdbaar is, en niet bijvoorbeeld door plaggen wat neerkomt op ‘dweilen met de kraan open’. Anderzijds is het de depositie die moet verminderen, en is het niet altijd gezegd dat *uitstoot*vermindering leidt tot vermindering van *depositie*. Daarom zouden wij er voor willen pleiten beide doelstellingen op te nemen: zowel vermindering van uitstoot, als van depositie.

De waterschappen hebben begrip voor de dilemma's die zijn ontstaan met de buitenwerkingtreding van de PAS. Er is geen simpele uitweg die recht doet aan alle belangen. Als medeoverheid denken de waterschappen graag mee met de mogelijke oplossingsrichtingen en met de rol die zij zelf daarbij kunnen spelen. Zowel in de processen rondom de regelgeving, als in de regio bij de gebiedsprocessen tijdens de uitwerking. Werken aan robuuste natuurlijke systemen die zowel onze leefbaarheid bevorderden als ruimte bieden aan maatschappelijke en economische ontwikkelingen, zijn daarbij altijd ons uitgangspunt.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Tessa Maas

06 – 51 38 24 90

[tmaas@uvw.nl](mailto:tmaas@uvw.nl)